

မွန်ပြည်နယ်၊ ကျိုက်မရောမြို့နယ် ပြည်သူ့ဆေးရုံ၌ ပြုလုပ်ကျင်းပခဲ့သည့်
ခေတ်မီဆက်သွယ်ရေးနည်းပညာသုံး ဓာတ်မှန်စက်(Tele-radiology)ဖွင့်ပွဲအခမ်းအနားတွင်
ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ဒေါက်တာမြင့်ထွေး မွက်ကြားခဲ့သည့် မိန့်ခွန်းကောက်နုတ်ချက်

မွန်ပြည်နယ်၊ ကျိုက်မရောမြို့။

၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ (၃၀)ရက်နေ့

- ဒီနေ့အခမ်းအနားကို ကျွန်တော်လာပြီး မိန့်ခွန်းပြောကြားရတဲ့အတွက် ဝမ်းသာပါတယ်၊ ဂုဏ်လည်းယူပါတယ်။ မွန်ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့ဝန်ကြီးချုပ် ပြောသွားတာတွေအားလုံးကိုလည်း ကျွန်တော်လုံးဝ ထောက်ခံပါတယ်။ ဝန်ကြီးချုပ်ကြီးအနေနဲ့ တစ်စိုက်မတ်မတ်နဲ့ ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ခဲ့တာကို တော်တော်ဂုဏ်ယူရပါမယ်။
- ဆိုလိုတာ ဒီလုပ်ငန်းကြီးကတော့ တစ်ပြည်လုံးအတိုင်းအတာအနေနဲ့ စံနမူနာပြုဖြစ်ဖို့ လိုပါတယ်။ ဒီမှာလုပ်ငန်းကိုစတာတော့ သြဂုတ်လမှာစတယ်လို့ပြောပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဆက်ပြီးတော့ ဒါကိုဘက်ပေါင်းစုံမှ လွှမ်းခြုံသုံးသပ်ခြင်းတွေ လုပ်ကြည့်ပါမယ်။ လုပ်ကြည့်ပြီးတော့ အခြားတိုင်းဒေသကြီးနဲ့ပြည်နယ်တွေမှာချဲ့မယ်။ မွန်ပြည်နယ်တင်မကပါဘူး အခြားတိုင်းဒေသကြီးနဲ့ပြည်နယ်တွေပါ ချဲ့ဖို့လိုပါမယ်။ ဒါမှသာလျှင် နိုင်ငံတော်၏ အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ် စင်္ကာပူနိုင်ငံမှာပြောတဲ့ မိန့်ခွန်းမှာပြောတဲ့ စကားတစ်ခွန်းရှိပါတယ်။
- ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံဟာ အခြားနိုင်ငံတွေကိုလိုက်မီဖို့အတွက် ဖားခုန်သလို ခုန်လို့မရပါဘူး၊ ပျံမှရပါမယ်။ ဒီလိုပျံဖို့ fly လုပ်ဖို့အတွက်က ကျွန်တော်တို့ ဒီလိုလုပ်မှဖြစ်ပါမယ်။ မဟုတ်လို့ရှိရင် ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံက နောက်မှာကျန်ခဲ့ပါမယ်။
- နောက်တစ်ခါ လူတိုင်းစေ့ သက်တမ်းစေ့နေနိုင်ရေးဆိုတာ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ရည်ရွယ်ချက်တစ်ခုဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကိုရဖို့ မွန်ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ်ပြောသွားတဲ့ အချက်တွေက ရှင်းနေပါတယ်။ လူတိုင်းသက်တမ်းစေ့နေနိုင်ဖို့ဆိုတာ accident ကြောင့် ထိခိုက်မှုတွေကို မသေဆုံးရအောင်၊ အစာအိမ်ပေါက်နေတာကို စောစီးစွာသိဖို့ gas under the diaphragm ကို စောစီးစွာတွေ့ဖို့လိုပါတယ်။ ဒီလိုသာမသိရင် ဒီလူနာသေနိုင်ပါတယ်။ အစာအိမ်ပေါက်နေတာကိုမသိဘဲ အိမ်ပြန်ပြီးစားချင်တာစားရင် ရောဂါပိုဆိုးသွားပါမယ်။ ဒါကြောင့် Teleradiology က တော်တော်ကိုအကျိုးရှိပြီး ပြည်သူတွေရဲ့အသက်ကို ကယ်တာပါ။ မွန်ပြည်နယ်မှာ

မြို့နယ်(၃)မြို့နယ်လုပ်မယ်ဆိုရင် ဒီ(၃)မြို့နယ်မှာရှိတဲ့ ပြည်သူလူထုရဲ့အသက်ကို ကယ်မယ့် ကိစ္စပဲဖြစ်ပါတယ်။

- နောက်တစ်ချက်ကတော့ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံမှာ public-private partnership က လုပ်ကို လုပ်ရပါမယ်။ ပါးစပ်နဲ့ပြောနေလို့မရပါဘူး၊ ဒါကိုမွန်ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ်အနေနဲ့ လက်တွေ့ အကောင်အထည်ဖော်လိုက်တာပါ။ ကျွန်တော်တို့ PPP ကို မလုပ်လို့မရပါဘူး၊ အစိုးရ ကလည်း အကုန်လုံးကို အလကားပေးဖို့မတတ်နိုင်ပါဘူး။ အဲဒီတော့ PPP နဲ့ တွဲလုပ် ပါမယ်၊ လိုသလောက်ပဲယူပါမယ်၊ အရမ်းမယူပါဘူး နည်းနည်းပဲယူပါမယ်။
- ဒီလိုဟာမျိုးဆိုရင် အထူးသဖြင့် သွားလာရေးခက်ခဲတဲ့ဒေသဖြစ်တဲ့ ချင်းပြည်နယ်၊ ကယား ပြည်နယ်၊ ကချင်ပြည်နယ်တွေမှာ ဒါမျိုးလုပ်ရင် အများကြီးအကျိုးရှိပါတယ်။ ဘူတန်လို နိုင်ငံမျိုးမှာဆိုရင် တောင်တွေအရမ်းထူထပ်တဲ့နိုင်ငံဖြစ်တဲ့အတွက် သူတို့မှာသုံးတာ တော် တော်ကိုကြာနေပါပြီ။ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံမှာလည်း မလုပ်လို့မဖြစ်ပါဘူး၊ လုပ်ကိုလုပ်ရ ပါမယ်။
- ကျွန်တော်တို့ဟာ ဥပမာပေးရရင် မီးရထားသံလမ်းလိုပဲ ပထမဦးဆုံးသံလမ်းကို ဆောက် ပါတယ်၊ အစိုးရသက်တမ်း ပထမ(၂)နှစ်ခွဲမှာ ကျန်းမာရေးဆိုရင် ကျန်းမာရေး၊ စိုက်ပျိုးရေး ဆိုရင် စိုက်ပျိုးရေး သံလမ်းတွေဆောက်တယ်။ ကျန်းမာရေးမှာဆိုရင် သံလမ်းတွေအများ ကြီးဆောက်တယ် system develop လုပ်ပါတယ်။ သံလမ်းတွေ ဆောက်လုပ်ပြီးလို့ရှိရင် မီးရထားအတွဲ ဘယ်လောက်ထွက်မလဲ၊ မီးရထား(၅)စင်းထွက်မလား၊ (၃)စင်းထွက်မလား၊ (၂)စင်းထွက်မလား၊ ဘယ်ဘူတာမှာရပ်မလဲ ဒါတွေလုပ်လို့ရပါတယ်။ ဒီ Teleradiology က လည်း အခြေခံအဆောက်အအုံ သံလမ်းကြီးတစ်ခုပါပဲ။
- ဒီမှာလုပ်တဲ့ Teleradiology ဆိုတာ Telemedicine ရဲ့ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းပဲရှိပါတယ်။ နောက်ပိုင်းမှာ Teleconsultation တွေလာမယ်၊ Telelaboratory တွေလာမယ် အများ ကြီး အများကြီးရှိပါတယ်။ တစ်ဆင့်ပြီးတစ်ဆင့်လုပ်ပါမယ်။ ဒီ Teleradiology စလုပ်တဲ့ မြို့နယ်(၃)မြို့နယ်က ပြည်သူတွေကတော့ တော်တော်ကို ကျေနပ်လိမ့်မယ်လို့ထင်ပါတယ်။
- နောက်တစ်ချက်က ဒီ Teleradiology ရဲ့ radiologist ဟာ မော်လမြိုင်ဆေးရုံကြီးမှ radiologist ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်ဒါကို ဗဟိုနဲ့ချိတ်ဆက်ဖို့လုပ်ပါမယ်။ ဗဟိုနဲ့ မော်လမြိုင်မြို့၊ မန္တလေးမြို့ အဲဒီလို မြို့ကြီးတွေနဲ့ ချိတ်ဆက်ပါမယ်။ ရောဂါတစ်ခုဟာ

ရောဂါအမည်ပေးတဲ့နေရာ ကုသတဲ့နေရာမှာ တစ်ခါတစ်လေကျရင် ဒွိဟလေးတွေရှိပါတယ်။ ဒီမှာရှိတဲ့ radiologist ဓါတ်မှန်ဆရာဝန်ကြီးက သူကြည့်လိုက်ပါမယ်၊ နည်းနည်းမသေချာဘူးဆိုရင် ဒီဓါတ်မှန်ကို ဗဟိုမှာရှိတဲ့ ဓါတ်မှန်ဆိုင်ရာ ပါမောက္ခတွေ၊ ဆေး (၁)၊ ဆေး(၂) ကပါမောက္ခတွေ သူတို့ဆီကို ချက်ချင်းပို့လိုက်ပြီး ဒုတိယထင်မြင်ချက်အနေနဲ့ တောင်းပါမယ်၊ အဲဒီအခါမှာ သဘောထားတွေ ညှိကြပါမယ်၊ ဒါဘာသဘောလဲဆိုတော့ ပညာရှင်အချင်းချင်း ပညာတွေကို ဝေမျှခြင်းလုပ်တာပါ။

- ကျွန်တော်လည်း ဒါမျိုးတွေအများကြီးတွေ့ပါတယ်။ ဒုတိယထင်မြင်ချက်က တစ်ချို့ကိစ္စတွေမှာ ယူကိုယူရပါတယ်။ ဥပမာ- ကျွန်တော့်အနေနဲ့ ရောဂါဖြစ်လို့ ခွဲစိတ်ရမယ်ဆိုရင် တစ်ခါတည်း အခွဲမခံသေးဘူး၊ ဘာကြောင့်ခွဲစိတ်ရမယ်၊ ဘာကြောင့် ဒီဆေးပေးမလဲဆိုတဲ့ ကုသမှုအဆင့်ဆင့်ကို ဒုတိယထင်မြင်ချက်အနေနဲ့ ယူပါဦးမယ်။ ဒီလိုလည်း တော်တော်များများယူကြပါတယ်။ ဒီလို ဒုတိယထင်မြင်ချက်ယူတာဟာ အရမ်းကောင်းတဲ့အပြင် သင်ကြားရေးမှာလည်း အများကြီး အထောက်အကူပြုပါတယ်။
- ကျွန်တော်မနက်ကပဲ မော်လမြိုင်က ဓါတ်မှန်ဆရာဝန်ကြီးနဲ့ပြောပါတယ်၊ တစ်ချို့ကောင်းတဲ့ X-ray တွေ၊ CT-scan တွေ တွေ့တယ်ဆိုရင် နမူနာအဖြစ်သိမ်းထားပြီးတော့ ဆရာဝန်တွေကို ထပ်သင်ပေးရပါမယ်။ မော်လမြိုင်ဆေးရုံမှာဆိုရင် သူမှာရှိတဲ့ ဆရာဝန်တွေက၊ ဒီလိုလေ့ကျင့်သင်ကြားမှုတွေရရှိပြီး အခြားဆေးရုံကိုရောက်သွားပါမယ်။ တိုက်နယ်ဆေးရုံတွေ၊ မြို့နယ်ဆေးရုံတွေကို ရောက်သွားမယ်ဆိုရင် သူတို့က တော်ရုံတန်ရုံဓါတ်မှန်ကို ဖတ်နိုင်တဲ့အရည်အချင်းရှိအောင် မော်လမြိုင်ဆေးရုံမှာရှိတဲ့ ဓာတ်မှန်ဆရာဝန်ကြီးအနေနဲ့ ဒါကို သင်ကြားပေးဖို့လိုပါတယ်။ ဒီနေရာမှာတွေ့တဲ့ ကောင်းတဲ့ case လေးတွေ၊ ဒွိဟဖြစ်စရာလေးတွေကို ဘယ်လိုခွဲထုတ်လဲ၊ ဘယ်လိုစဉ်းစားသလဲ ဒါတွေအများကြီးလုပ်ဖို့လိုပါတယ်။
- ကျွန်တော့်အနေနဲ့ကတော့ Teleradiology ကို ဒီမှာလုပ်ပြီးတာနဲ့ အခြားတိုင်းဒေသကြီးနဲ့ပြည်နယ်တွေမှာ ချဲ့ဖို့ဆက်လုပ်ပါမယ်။ ဒါပေမယ့်လည်း လုပ်မယ်ဆိုလို့ရှိရင် ကျွန်တော်တို့ ပိုက်ဆံတော့လိုပါတယ်။ ဒါကိုလည်း နိုင်ငံတော်အစိုးရက ပံ့ပိုးပေးနိုင်တဲ့ အနေအထားတော့ ရှိလောက်ပါတယ်။
- ဒီနေရာမှာဆိုရင် ကျိုက်မရော၊ ချောင်းဆုံ၊ ဘီးလင်းမြို့နယ်တို့မှာ ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနအနေနဲ့ နိုင်ငံတော်ဘဏ္ဍာငွေနဲ့ စက်တစ်ခုကို သိန်းပေါင်း (၁,၃၂၅) တန်တဲ့

digital ဓါတ်မှန်စက် (၃)ခု ဝယ်ယူထောက်ပံ့ပေးထားပါတယ်။ မွန်ပြည်နယ်အစိုးရက လည်း တတ်နိုင်သမျှထည့်ပေးပါတယ်။ အကုန်လုံးတွက်လိုက်ရင် သိန်းပေါင်း (၄၂၀၀) ကျော်လောက် နိုင်ငံတော်ဘဏ္ဍာ အရင်းအနှီး ထည့်ထားပါတယ်။

- ဒီနေရာမှာတစ်ခုပြောချင်တာကတော့ ဒီမြို့နယ်မှာ ဆေးရုံအထောက်အကူပြုအဖွဲ့က တော်တော်လေး ပါဝင်ဆောင်ရွက်ပေးမယ်ပြောပါတယ်။ ထိခိုက်ဒဏ်ရာရတဲ့လူနာတွေကို အခမဲ့ ချက်ချင်းပို့ဆောင်ပေးတာတွေဟာ အလွန်ကောင်းမည့် အလားအလာရှိပါတယ်။ အဲဒါတွေကြောင့် ဒီ Teleradiology စနစ်တစ်ခုလုံးကို ကျွန်တော်က မကြာခင်ပြန် ကြည့်ပြီးတော့ လိုတိုးပိုလျော့လုပ်ပြီးတော့ အခြား တိုင်းဒေသကြီးနဲ့ပြည်နယ်တွေမှာ စဖို့ လုပ်ပါမယ်။ အထူးသဖြင့် ကချင်ပြည်နယ်၊ ကယားပြည်နယ်၊ ချင်းပြည်နယ်နှင့် ရှမ်းပြည် နယ်အချို့မှာ လုပ်ဖို့ရှိပါတယ်။
- နောက်တစ်ချက်က ဆရာဝန်တွေဘယ်လောက်ပဲ တော်နေပါစေ ဓါတ်ခွဲအဖြေ၊ ဓါတ်မှန် အဖြေကမှားလို့ရှိရင်သွားပါပြီ၊ "က" နဲ့ကုသရန်လိုအပ်ချက်ကို "အ" ဘက်သို့ရောက်သွား ပါမယ်။ အဲဒါကြောင့် ဒီ Teleradiology ဟာဆိုရင် ဆရာဝန်တွေအတွက် သမားတော်ပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ OG ပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ဘယ်ဘာသာရပ်ဆိုင်ရာ ဆရာဝန်ပဲဖြစ်ဖြစ် အလွန်အသုံးဝင်တဲ့ ကိစ္စတစ်ရပ်ပဲဖြစ်ပါတယ်။ အနာသိမှ ဆေးရှိတယ်ဆိုတော့ အနာကိုသိပြီး တိုက်ရိုက်ကုသ လို့ရပါတယ်။
- ဆိုလိုတာက ဒီ Teleradiology ကိုလုပ်ခြင်းက လူနာများအတွက် အကျိုးရှိတာတင်မကဘူး ဆရာဝန်များအတွက်ပါ အကျိုးရှိတဲ့အပြင် ဓါတ်မှန်ဆရာဝန်ကြီးတွေအတွက်လည်း အကျိုး ရှိပါတယ်။ အားလုံးအကျိုးရှိတဲ့ကိစ္စဖြစ်တဲ့အတွက် ကျွန်တော့်အနေနဲ့ ဒါကိုထောက်ခံ ပါတယ်။ ဆက်လက်ပြီးလည်းလုပ်ပါမယ်။
- နောက်တစ်ခုက ကျွန်တော်တို့မှာ radiologist တွေ အကုန်မထုတ်နိုင်ပါဘူး။ radiologist ထုတ်တယ် မလောက်ဘူးဖြစ်နေပါတယ်။ လုံလောက်တဲ့ radiologist တွေမရှိဘဲနဲ့တောင် ဒီစက်တွေရှိရင် လုပ်နိုင်ပါတယ်။ IT ကျွမ်းကျင်တဲ့လူတွေ ရှိရမှာဖြစ်ပါတယ်။ system တွေ၊ software တို့ကို ရွှေ့နေကုမ္ပဏီနဲ့ ပေါင်းပြီးလုပ်နေရပါတယ်။ သူတို့အနေနဲ့ ဒီစနစ်ကြီးကို develop လုပ်ဖို့ (၁)နှစ်ကြာတယ်ပြောပါတယ်။ ဒါပေမယ့် နောက်တစ်ခါ လုပ်မယ်ဆိုရင် (၁)နှစ်မကြာတော့ပါဘူး။ ဆရာတို့ပိုသိသွားပြီ (၃)လ၊ (၄)လနဲ့လည်း

ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီ experience ဟာ အရမ်းတန်ဖိုးရှိတဲ့ experience ဖြစ်ပါတယ်။

- ဒီနေရာမှာတစ်ချက်က ဓါတ်မှန်ရိုက်ဖို့ radiographer တွေကိုတော့ မွေးရပါမယ်၊ အရေးကြီးပါတယ်၊ radiographer တွေက နည်းနေပါတယ်။ ဒါပေမယ့်လည်းရှိတဲ့ radiographer တွေကို ကျွန်တော်တို့ training ကောင်းကောင်းပေးဖို့လိုပါတယ်။ ဓါတ်မှန်စက်ကအစ ဘယ်လိုစက်ကကောင်းသလဲဆိုတာ radiographer တွေက ပိုသိပါတယ်။ ဓါတ်မှန်ဆရာတွေတောင် မသိပါဘူး။ အဲဒီတော့ ဘယ်လိုစက်ကိုဝယ်ရမလဲဆိုတာ radiographer ရဲ့ အကြံဉာဏ်ကို ကျွန်တော်တို့ယူပြီးလုပ်ရမှာပါ။
- နောက်တစ်ချက် ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံဟာ e-government နဲ့သွားနေပါတယ်။ e-government နဲ့သွားတဲ့အခါကျတော့ tablet phone တွေကို ကျွန်တော်တို့ တိုင်းဒေသကြီးနဲ့ပြည်နယ် (၅)ခုကို ပေးပြီးပါပြီ။ အားလုံး (၁၀,၀၀၀)လောက်ရှိပါပြီ။ ဒီလာမယ့်နှစ်မှာ (၁၄,၀၀၀) လောက်ထပ်ဝယ်ဖို့(GAVI) က ပိုက်ဆံရထားပါတယ်၊ အစိုးရကလည်းဝယ်မယ် အကုန်လုံးပေးမှာပါ။
- ကျွန်တော်တို့ tablet phone တွေကို သားဖွားဆရာမတွေ၊ ကျန်းမာရေးကြီးကြပ် - I ၊ ကျန်းမာရေးကြီးကြပ် - II ၊ ကျန်းမာရေးမှူးတွေ၊ အမျိုးသမီးကျန်းမာရေးဆရာမ (lady health visitor) တွေ တော်တော်များများ ပေးသွားပါမယ်။ ပေးတဲ့အပြင် ကျွန်တော်တို့ ဆရာဝန်တွေကိုလည်း ပေးနေပါပြီ။ တိုက်နယ်ဆရာဝန်တွေ အကုန်လုံးရပါမယ်၊ မြို့နယ်ဆရာဝန်အကုန်လုံးရပါမယ်။ နောက်ပိုင်းဆိုရင် ခုတင်(၅၀) ဆံ့ဆေးရုံက ဆရာဝန်တွေ၊ ခုတင်(၁၀၀) ဆံ့ဆေးရုံကဆရာဝန်တွေ တစ်ဆင့်ပြီးတစ်ဆင့် ပေးသွားပါမယ်။
- နောက်တစ်ချက်က ကျန်းမာရေးဝန်ကြီးဌာနရဲ့လုပ်ငန်းအောင်မြင်ဖို့ဆိုတာ စာရင်းဇယားဟာ အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။ District Health Information System လုပ်နေပါပြီ၊ တော်တော်ပီပြင်နေပါပြီ။ Electronically data ကိုပို့မှာပါ။ tablet phone တွေပေးထားတဲ့အတွက် အလွန်မြန်ပါတယ်။ အားလုံးဟာ နောက်ပိုင်းဒါနဲ့ပဲ သွားရပါမယ်။ Data တွေက အစ ပေးထားတယ်၊ အဲဒီဖုန်းတွေကို အသုံးပြုပြီးတော့ ဆေးရုံတွေမှာ လက်ကျန်ဆေးစာရင်းတွေကို ကျွန်တော်အတိအကျသိပါပြီ။ ဘယ်ဆေးရှိတယ် ဘယ်လောက်ရှိတယ်၊ အခုနောက်တစ်ဆင့် ဘာသိရမလဲဆိုတော့ expire ဖြစ်မယ့်ဆေးကိုတောင် သိပါတော့မယ်။

ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံမှာ တစ်နှစ်တစ်နှစ်ကို ရက်လွန်သွားတဲ့ဆေးတွေ အများကြီးပါပဲ၊ ဒါတွေလည်း တော်တော်ကိုလျော့နည်းသွားမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

- နောက်ပိုင်းမှာဆိုရင် ကျွန်တော်တို့ သူနာပြုဆရာမပဲဖြစ်ဖြစ်၊ သားဖွားပဲဖြစ်ဖြစ် ဗဟိုကို ခေါ်ပြီး training တွေမပေးနိုင်ပါဘူး။ တစ်ခါပေးရင် (၇၀)ပေးနိုင်မယ်၊ (၅၀)ပဲပေးနိုင်မယ်၊ နှစ်(၅၀)လောက်ကြာမှ ဒီလူတွေက training တွေ အကုန်ပြီးမယ်ဆိုတော့ လုံးဝမဖြစ်နိုင်ပါဘူး။
- အဲဒီတော့ tablet phone တွေကို အသုံးပြုပြီးတော့ CME တို့၊ CPD တွေကို tablet phone ကနေတစ်ဆင့်ပေးတော့မယ်။ Tablet Phone သုံးပြီး ကျွန်တော် survey တွေ စပြီးလုပ်နေပါပြီ။ သုတေသနတို့၊ survey တို့ဆိုရင် ချက်ချင်းပေးလိုက် (၂)ရက် (၃)ရက်အတွင်း အဖြေပြန်လာမယ်၊ တစ်ပတ်အတွင်းအဖြေပြန်လာမယ်၊ အခုဆိုရင် survey တစ်ခုလုပ်မယ်ဆိုရင် သွားလိုက်၊ စာရွက်နဲ့မှတ်လိုက်၊ လာလိုက်သွားလိုက်နဲ့ အချိန်လည်းကြာပါတယ်၊ ပိုက်ဆံလည်းကုန်ပါတယ်။ Survey တွေလုပ်တဲ့အပြင် သုတေသနတွေလည်း အားလုံးလုပ်ပါမယ်။ ဒီအတိုင်းပဲ ကျွန်တော်တို့သွားမှာပါ။
- ကျွန်တော်တို့ရဲ့ရှေ့လုပ်ငန်းစဉ်သည် လာမည့်(၂)နှစ်အတွင်း ဒါတွေအကုန်လုံးကို မီးရထားသံလမ်းပေါ်တင်နေပြီ၊ ဒါတွေစလုပ်နေပါပြီ။
- နောက်တစ်ချက်က ဒီမှာ ဆေးရုံအထောက်အကူပြုကော်မတီရဲ့ အခန်းကဏ္ဍက အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။ အမှန်တိုင်းပြောရရင် ပြည်သူတွေကိုတော့ ပိုက်ဆံမကုန်စေချင်ပါဘူး၊ ဒါပေမယ့် စရိတ်မျှပြီးတော့ လုပ်ရပါမယ်။ ကျွန်တော်တို့ အရင်အခမဲ့တုန်းက ပြဿနာနည်းနည်းတော့ရှိပါတယ်၊ အခမဲ့ကတော့ ဘယ်နိုင်ငံမှ မပေးနိုင်ပါဘူး၊ အမေရိကလိုနိုင်ငံမျိုးမှာတောင် health insurance ပေးရပါတယ်၊ ကျန်တဲ့နိုင်ငံတွေလည်း ပေးရပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံသာ health insurance မရှိဘဲနဲ့ အလကားပေးနေရပါတယ်။
- ကျွန်တော်ဆိုရင် ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့မှာလုပ်ခဲ့တဲ့အတွက် တစ်လတစ်လကို ကျန်းမာရေး health insurance အတွက် ဒေါ်လာ (၅၀၀)ပေးရပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံမှာ insurance မရှိတဲ့အတွက် အကုန်လုံးတော့အခမဲ့မပေးနိုင်ဘူး၊ ပြည်သူတွေဘက်ကလည်း နည်းနည်းလေးတော့ စရိတ်မျှပြီး ပံ့ပိုးပေးစေချင်ပါတယ်။ ဒါလည်း တော်တော်သက်သာတဲ့ ဈေးနှုန်းပါ။

- အဓိကက ဒီလို teleradiology လုပ်ခြင်းအားဖြင့် ချက်ချင်း နာရီဝက်အတွင်း ရောဂါ အဖြေကိုသိရပါတယ်။ ဆေးရုံအထောက်အကူပြုကော်မတီကလည်း ဒါတွေကိုလုပ်ရင်းနဲ့ ကြည့်ပေးပါ။ ဓါတ်မှန်ဆရာဝန်ကြီးကအစ ဒါတွေကို ဘယ်လိုကောင်းအောင်လုပ်မလဲ ဆိုတာ အကြံဉာဏ်ပေးပြီး လုပ်စေချင်ပါတယ်။ မကြာခင်မှာလည်းကျွန်တော် central lab တစ်ခုကိုလုပ်ဖို့ရှိပါတယ်။ ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်(ဓာတ်ခွဲ) တို့နဲ့တိုင်ပင်ထားပါတယ်။ ဒါတွေကိုဘယ်လိုလုပ်မလဲ၊ နောက်ဆုံး ECG တို့၊ ultrasound တို့ အကုန်လာတော့မှာပါ။ ဒါအစပဲ ဆောင်ရွက်မှုပီပြင်ပြီဆိုရင် ကျန်တာဘာမှမခတ်ပါဘူး။
- ကျွန်တော့်အနေနဲ့ ကျိုက်မရောမှာရှိတဲ့ဟာကို နည်းနည်းဂရုစိုက်ကြည့်ပါမယ်။ အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ က တစ်နိုင်ငံလုံးအတိုင်းအတာအနေနဲ့ ဘယ်လိုလုပ်မလဲဆိုတာ လေ့လာပါမယ်။ တစ်နိုင်ငံ လုံးအတိုင်းအတာအနေနဲ့ ဗဟိုဌာနကိုတော့ ရန်ကုန်မြို့မှာပဲထားမှာပါ။ အောက်အဆင့် ကတော့ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်မှာရှိတဲ့ မြို့တော်တွေမှာရှိတဲ့ radiologist တွေကို ဆေးရုံအုပ်ကြီးတွေက တာဝန်ယူပြီးလုပ်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။
- နောက်တစ်ချက်က ခုနကျွန်တော်ပြောသလို တော်တော် အရင်းအနှီးစိုက်သော်လည်း ပြည်သူတွေဘက်က စိုက်နိုင်လိမ့်မယ်လို့ထင်ပါတယ်။ အဓိက ကျွန်တော်ပြောချင်တာက တော့ public private partnership ပါပဲ။ ရွှေနေကကုမ္ပဏီကလည်း ရှေ့ဆက်ပြီးတော့ ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနနဲ့ ဘယ်လိုလုပ်မလဲ ဒါလေးကိုနည်းနည်းလေး စဉ်းစားပေးပါ။ တစ်ပြည်လုံးအတိုင်းအတာနဲ့လုပ်မယ်ဆိုတော့ ဒါကိုပြန်ပြီး review လုပ် တဲ့အခါမှာ ဆရာတို့ကိုယ်တိုင်ပါဝင်ပြီး introspection လုပ်ပါ။
- အထူးသဖြင့် တစ်ပြည်လုံးချက်ချင်းမလုပ်နိုင်တောင် လာမယ့် (၆)လအတွင်းမှာ ကချင် ပြည်နယ်၊ ကယားပြည်နယ်၊ ချင်းပြည်နယ်တို့မှာ လုပ်ဖို့လိုပါတယ်။ အဲဒါလေးကိုလုပ်စေ ချင်ပါတယ်။ တစ်ခုကောင်းတာကတော့ ဝန်ကြီးချုပ်ကလည်း ဆရာဝန်ဖြစ်နေတဲ့အတွက် same wave length နဲ့ စဉ်းစားပုံစဉ်းစားနည်းလည်း တူပါတယ်။ လုပ်တဲ့လုပ်ငန်း ဦးတည် ရာ (direction) တွေကလည်းတူတဲ့အတွက် ကျွန်တော်အရမ်းပဲ အားရကျေနပ်မိပါတယ်။ လူမှုရေးဝန်ကြီးကလည်း ဆရာဝန်ဆိုတော့ အများကြီးကျွန်တော်တို့ အဆင်ပြေပါတယ်။

- ဒီမှာ system develop လုပ်ထားတာကတော့ basic minimum နဲ့ လုပ်ထားတာပါ။ ဒါကိုထပ်လုပ်ရင် အများကြီးရပါသေးတယ်။ ပိုက်ဆံကုန်ရင်ကုန်သလောက် တိုးတက်မှာ ဆိုတော့ ဒါကိုလုံးဝယုံကြည်ပါတယ်။
- နောက်တစ်ချက်က လုပ်တဲ့အခါမှာလည်း အိန္ဒိယနိုင်ငံ၊ ဂျပန်နိုင်ငံတို့နှင့်လည်း တွဲပြီး လုပ်ရပါမယ်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံမှာ ဘယ်လောက်ထိ တိုးတက်လဲဆိုတော့ Indian Journal of Radiology and imagines ဆိုတာရှိပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံမှာ အဲဒီလောက်မရှိသေး ပါဘူး။
- အိန္ဒိယနိုင်ငံဟာ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံထက်တော့ ချမ်းသာပြီး ပညာပိုင်းမှာလည်း အများကြီး သာပါတယ်။ သူတို့ဆီက ပညာယူရမယ်။ ဒီမှာလာတဲ့ အိန္ဒိယသံရုံး ဒုတိယအကြီးအကဲက လည်း ဆရာဝန်တစ်ယောက်ဖြစ်တဲ့အပြင် IT expert လည်းကျွမ်းကျင်တယ်။ forensic medicine specialist လည်းဖြစ်တဲ့အတွက် ကျွန်တော်တို့အရမ်းအဆင်ပြေပါတယ်။
- ကျွန်တော် နောက်ဆုံးအနေနဲ့ အထူးကျေးဇူးတင်တာကတော့ မွန်ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ်၊ မော်လမြိုင်မှာရှိတဲ့ ဆေးရုံအုပ်ကြီး၊ ပြည်နယ်ဦးစီးမှူး၊ radiologist တွေ ရှိသမျှဝန်ထမ်း တွေအားလုံး အထူးကျေးဇူးတင်ပါတယ်။ ဒီမှာလုပ်တဲ့အခါမှာလည်း တာဝန်ရှိတဲ့ဆရာမ တွေက ပြဿနာတွေ၊ စိန်ခေါ်မှုတွေရှိရင် ချက်ချင်း radiologist ကိုပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ဆေးရုံ အုပ်ကြီးကိုပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ပြည်နယ်ဦးစီးမှူးကိုပဲဖြစ်ဖြစ် အကြောင်းကြားရပါမယ်။
- နောက်ဆုံး ကျွန်တော်တို့အားလုံးဝိုင်းပြီးလုပ်မယ်။ အပေါင်းလက္ခဏာ ရှိတဲ့စိတ်ဓာတ် positive perspective နဲ့လုပ်လို့ရှိရင် မအောင်မြင်စရာမရှိပါဘူး။ လုံးဝအောင်မြင်မယ် ဆိုတာ ပြောကြားရင်းနဲ့ နိဂုံးချုပ်အပ်ပါတယ်။

အစည်းအဝေးတက်ရောက်သူများစာရင်း -

- မွန်ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ်၊
- မွန်ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့ဝန်ကြီးများ၊
- အိန္ဒိယသံရုံးမှ ဒုတိယအကြီးအကဲ၊
- ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များအားလုံး၊
- ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနမှ အမြဲတမ်းအတွင်းဝန်၊

- ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်များ၊
- မြို့မိမြို့ဖနှင့် မွန်ပြည်နယ် ပြည်နယ်ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးနှင့်ကုသရေးဦးစီးဌာနမှူး၊
- ဆေးရုံအုပ်ကြီးများ၊
- ဓါတ်မှန်ဆရာဝန်ကြီးများနှင့် ဝန်ထမ်းဆရာဝန်များ၊

(ဤမိန့်ခွန်းသည် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး၏ လက်ရေးမူမှ ပြန်လည်ရိုက်နှိပ်ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။)